

Petr PÍŠA,

Knižní cenzura v Čechách v předbřeznové době,

diplomová práce,

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2010, 178 s.

Petr Píša zvolil pro svou práci velmi atraktivní téma, které je dlouhodobou, byť nikoli kontinuální, součástí bádání jak české historiografie, tak evropské (západoevropské) a americké. Zrekapituloval dosavadní teoretické náhledy na cenzuru a její fungování ve společnosti a podrobně shrnul, jaké proměny v tomto bádání přineslo posledních zhruba padesát let. „Těžištěm práce je synchronní analýza jednotlivých aspektů cenzury.... Při analýze cenzurních mechanismů je brán v úvahu kontext celé habsburské monarchie a zohledňována otázka, do jaké míry se cenzura v Čechách shoduje s ostatními částmi rakouského státu či naopak se od nich odlišuje“ (s. 11), tak autor formuloval svůj úkol.

Svou práci rozčlenil po úvodu na následující kapitoly: Vývoj cenzurní legislativy; Cenzurní instance; Cenzoři a další představitelé cenzurní správy; Cenzura v rámci komunikačního procesu; Vzájemné působení cenzury a literárního systému; Cenzura a české národní hnutí; jako modelový případ je pak přiřazena kapitola Georg Norbert Schnabel a cenzura statistických textů, práci pochopitelně ukončuje Závěr. Jednotlivé kapitoly jsou dále vnitřně členěny.

Petr Píša se tématu své práce ujal s velkým zaujetím, věnoval se práci na ní dlouhodobě a systematicky. Zodpovědně pochopitelně zpracoval starší bohatou domácí literaturu k tématu a vydané prameny. Probral se velkým množstvím dosud nezpracovaných archivních dokumentů, uložených jak v pražských archivech, tak díky svému několikaměsíčnímu pobytu ve Vídni, i na tamních archivních pracovištích a tamních knihovnách a podařilo se mu využít pro svůj záměr mnohostranně výmluvné dokumenty. Díky konkrétní a průběžné spolupráci se zahraničními (vídeňskými) odborníky a odborníky z domácího historického i literárněvědného prostředí tak napsal práci, kterou lze charakterizovat jako zralé historické dílo a které bude východiskem pro další širší či hlubší výzkumy v nejbližší době v rámci právě probíhajícího grantu.

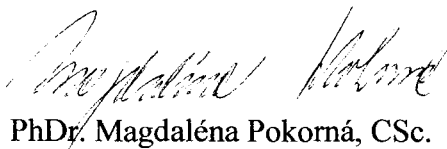
Petr Píša dokázal zřetelně vymezit základní problémy studia problému cenzury jak z hlediska historiografie, tak z hlediska dobového literárního života, vyložil současné základní trendy v tomto výzkumu. Dokázal tedy pojmut práci koncepčně, ale zároveň se mu podařilo na šťastně zvolených konkrétních příkladech ukázat to podstatné, čím se předbřeznová

cenzura vyznačovala a s jakými problémy se všichni v procesu zúčastnění a na všech frontách potýkaly. Oceňuji tedy jeho - na nových archivních pramenech a zahraniční literatuře – postavené pasáže o (mnoha legendami v české historiografii opředeném) Janu Nepomuku Zimmermannovi a o potýkání Georga Norberta Schnabela s cenzurními úřady v Praze a ve Vídni. Právě tento posledně zmíněný problém je opět v dosavadním výzkumu cenzury v předbřeznové době velmi důležitý a inspirativní. Kolikrát se už v literatuře, ale i v egodokumentech připomínaly rozdíly v přístupu vídeňských a pražských cenzurních institucích! Zde tedy Petr Píša na konkrétním a podstatném příkladě podrobně ukazuje, jak takový sporný případ probíhal. Oceňuji také rys, kterým předložená práce překračuje dosavadní díla, totiž na pozornost, kterou Petr Píša věnoval cenzuře nejen česky vydávaných prací v českých zemích.

Diplomová práce obsahuje všechny předepsané náležitosti, tedy řádný poznámkový aparát, soupis vydaných pramenů, literatury, seznam tabulek, seznam použitých zkratk. Navíc diplomant k práci účelně připojil přílohy (text anonymního listu z 3. září 1824 obsahující upozornění na tajnou poněmčovací společnost v Čechách; výňatek z dopisu Františka Ladislava Čelakovského Josefu Vlastimilu Kamarýtovi z 11. září 1824; představitelé pražské cenzury 1815-1848).

Diplomant předložil práci, která přesahuje běžný standard diplomových prací, a proto ji nejen doporučuji bez výhrad k obhajobě, ale navíc ji doporučuji i jako podklad pro rigorózní řízení (PhDr.).

Na den sv. Rufa, 26. srpna 2010

PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

